

Miljöavdelningen, Koncernkontoret

Västra Götalandsregionen

2021-04-13

Uppföljning målområde medicinska gaser 2020

Mål i miljöplan 2017-2020	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
Vårdens utsläpp av lustgas ska minska med 75 procent jämfört med 2009	- 51%	- 65%	- 67%	- 70 %	- 71 %

Sammanfattning

Lustgas är en stark växthusgas och bidrar till Västra Götalandsregionens klimatpåverkande utsläpp. Den bidrar även till nedbrytning av ozonskiktet. Lustgas används i huvudsak vid förlossning, men den används också inom anestesi/operation, som smärtlindring för barn, inom röntgen och tandvården. Vårdens utsläpp av lustgas har minskat med totalt 71 procent jämfört med basåret 2009, vilket är något under målnivån.

De övriga medicinska gaserna sevofluran, isofluran och desfluran är även de starka växthusgaser. Dessa gaser används främst inom anestesi och operation. Lågflödesanestesi är en viktig åtgärd som minskar mängden gas utan påverkan på patienten.

Lustgas

Destruktionsanläggningar för lustgasutsläpp finns installerade vid alla förlossningsavdelningar i regionen sedan 2016. År 2017 är det första året där alla destruktionsanläggningarna varit i drift ett helt år. År 2020 har utsläppen minskat något jämfört med 2021, men målet om 75 procents minskning nåddes inte.

Arbete sker ute på de olika förvaltningarna för att minska utsläppen. På Sahlgrenska Universitetssjukhuset har en rutin tagits fram som förtydligar användningen av dubbelmasken på förlossningsavdelningar. En informationsfolder har också tagits fram med hjälp av klimatväxlingsmedel. Foldern riktar sig till blivande föräldrar och informerar om hur dubbelmasken skall användas för att minska utsläppen av lustgas. För ytterligare utsläppsminskningar på vårdenheter som inte är kopplade till en fast destruktör skulle mobila lustgasdestruktörer kunna vara en lösning.

För att effektivisera insamlingen av lustgas till destruktionsanläggningar utbildas personalen löpande vid förlossningen vid Skaraborgs sjukhus i handhavande av utrustningen. Liksom tidigare genomför personalen också insatser med profylax och inspirationsföreläsningar till blivande föräldrar.

Folktandvården har under de senaste åren ökat användningen av lustgas för lugnande effekt för personer med tandvårdsrädsla. Folktandvårdens utsläpp från lustgas har ökat med 27 procent sedan 2016.

Vidare bedriver Västfastigheter läcksökning vid alla anläggningar för att kontrollera att lustgas inte läcker ut från rörsystemen, samt fortsätter med arbetet kring att stänga av distributionen av lustgas till verksamheter som sällan eller aldrig använder lustgas.

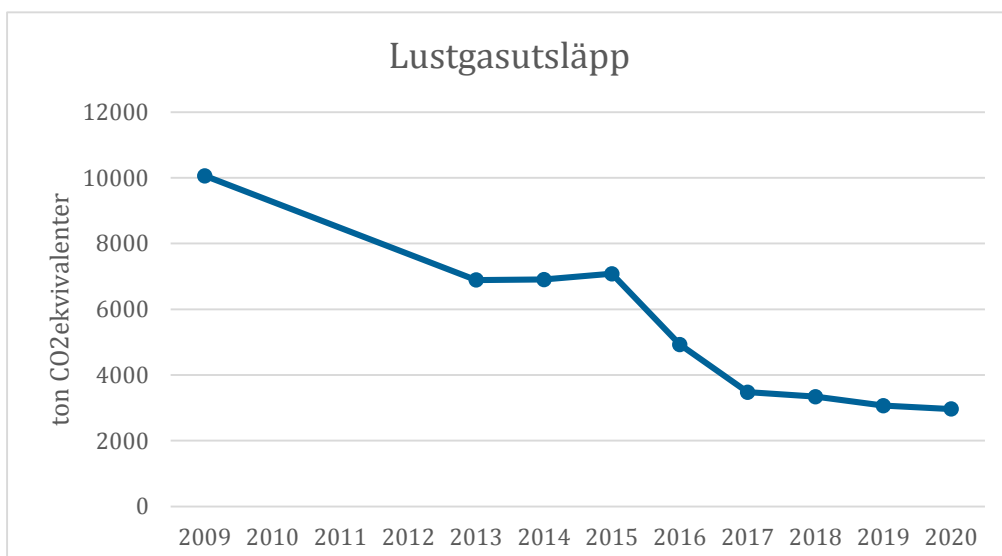

Diagram 1. Klimatpåverkan från lustgasutsläpp för alla förvaltningar och bolag per helår sedan 2009 uttryckt i ton koldioxidekvivalenter¹.

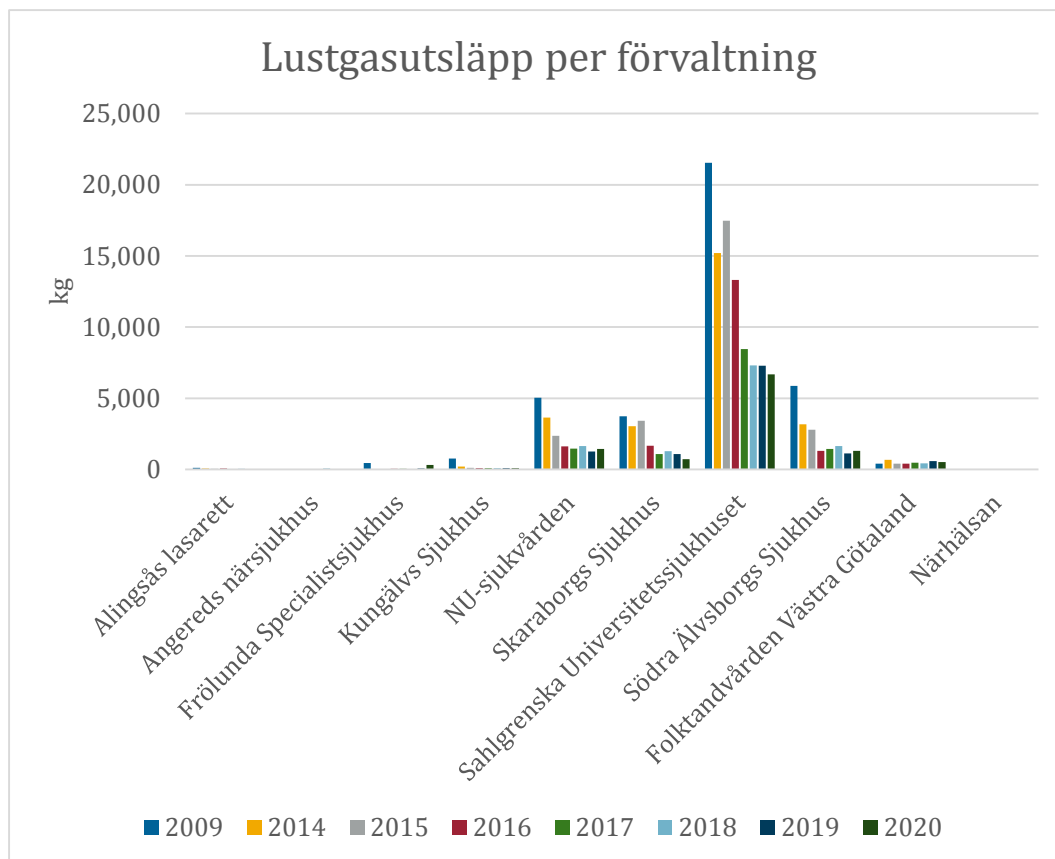

Diagram 2. Lustgasutsläpp 2009-2020 från respektive sjuk- och hälsovårdsförvaltning uttryckt i kg utsläppt gas

Övriga medicinska gaser

De medicinska gaserna sevofluran, isofluran och desfluran används i mindre mängd än lustgas och hanteras främst i form av mindre tuber inköpta av avdelningarna. Dialoger och kartläggning pågår i syfte att identifiera åtgärder för att minska utsläppen av dessa. Ett flertal av de operationsavdelningar som använder sig av anestesigas använder så kallad lågflödesanestesi, vilket innebär ett lägre färskgasflöde av respektive anestesigas. Detta arbetssätt har använts i flera år på Sahlgrenska Universitetssjukhuset och minskar både användning och utsläpp av dessa gaser utan att påverka patientsäkerheten.

¹ Klimatpåverkan för medicinska gaser: IPCC, Fifth Assessment Report AR5 (2014)

Sedan 2014 har mängden Isofluran som används varit mycket låg. Desfluran som är den mest potenta gasen av de tre hade en nedåtgående trend i några år, för att sedan stå för stora inköpsvolymerna 2019 och 2020. Bakgrund till toppen för 2019 är ännu oidentifierad. Sevofluran som är den mest använda gasen visar en något lägre nivå de senaste tre åren, men pendlar lite upp och ned.

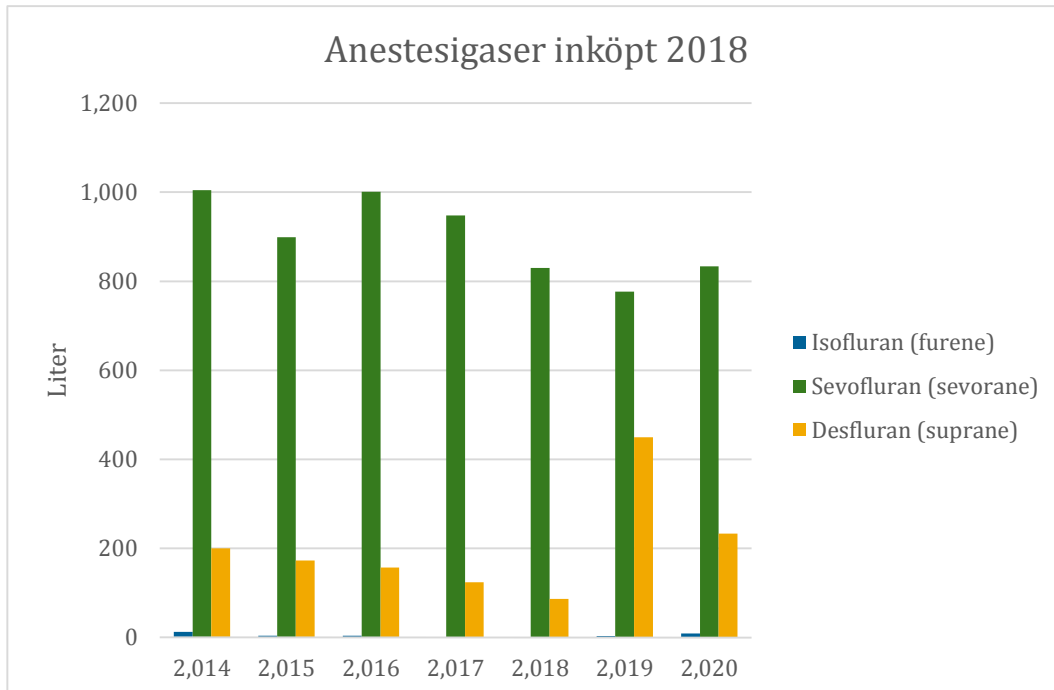

Diagram 3. Inköpta mängder anestesigaser uttryckt i liter inköpt gas för hela Västra Götalandsregionen.

Mer information

- Hittar du på intra.vgregion.se/uppfoljningmiljo eller www.vgregion.se/uppfoljningmiljo
- Har du frågor kring resultatet? Kontakta miljöstrateg Anna Teghammar, anna.teghammar@vgregion.se